

گزارش عملکرد و اقدامات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
سازمان فناوری اطلاعات ایران

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
شرکت ارتباطات زیرساخت

دانشگاه ملی کاربری پست و مخابرات

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات
(مرکز تحقیقات مخابرات ایران) ITRC

پست بانک ایران

سازمان فضایی ایران

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
موسسه فرهنگی ورزشی و رفاهی پیام

شرکت خدمات هوایی پیام

ISRC
پژوهشگاه فضایی ایران

www.ict.gov.ir

دولت دوازدهم (مرداد ۱۳۹۷)

بسمه تعالی

فهرست مطالب

۶	دیباچه
۷	توسعه زیرساخت های ارتباطی شبکه ملی اطلاعات
۱۲	پیشبرد اهداف ایران دیجیتال
۱۸	توسعه دولت الکترونیکی
۲۳	حقوق شهروندی، شفافیت و پاسخ گویی
۳۱	توسعه صنعت فضایی
۳۲	گزارش عملکرد بودجه ای درآمدها و هزینه ها

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای مهندس محمد جواد آذری جهرمی

با استناد به اصول هشتاد و هفتم و یکصد و سی و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با عنایت به رأی اعتماد مورخ ۲۹/۵/۱۳۹۶ مجلس شورای اسلامی، جناب عالی به سمت «وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات» منصوب می‌شوید تا با بهره‌گیری همه استعداد و صلاحیت خویش و استفاده از مدیران شایسته، در پیشبرد برنامه دولت دوازدهم و اولویت‌ها و مأموریت‌های ابلاغی رئیس‌جمهور اقدام نمایید.

امید است با اتکال به خداوند متعال، در هماهنگی با بیانات محترم وزیران و با حرکت در مسیر اعتدال و رعایت کامل «نشر اخلاقی دولت تدبیر و امید» در انجام شایسته و وظائف قانونی و تحقق اهداف «آزادی، امنیت، آرامش و پیشرفت» و خدمت به اسلام و ملت شریف ایران موفق باشید.

حسن روحانی - رئیس‌جمهوری اسلامی ایران

حکم انتصاب وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات دولت دوازدهم

جناب آقای مهندس آذری جهرمی

وزیر محترم ارتباطات و فناوری اطلاعات

دولت دوازدهم براساس برنامه هفتمی که در دوران انتخابات ریاست جمهوری به مردم ارائه شده است و نیز مبتنی بر برنامه تقدیم شده به مجلس شورای اسلامی در پنجمین روز، رسالتی بس سنگین بر عهده دارد.

این دولت باید بتواند طی دوره فعالیت خود، کشور عزیزمان ایران را از چالش های بزرگ انباشته شده در طول چند دهه گذشته عبور داده و شرایط مساعدی را برای مقطع پیمانی فعالیت خود در سال ۱۴۰۰ که مصادف با پایان رسیدن قرن حاضر است، به وجود آورد.

محدودیت منابع و سایر محدودیت های سیاسی، اداری، اجتماعی و فرهنگی از یک طرف و اسناد بالادستی شامل سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی ایجاب می کند که هر وزارتخانه بر اهداف مشخص و محدودی که از اولویت بالایی برخوردار هستند، متمرکز شود و علاوه بر پیشبرد امور جاری، اصلاحات ساختاری برای محقق ساختن برنامه ها را در دستور کار خود قرار دهد.

لذا ضروری است جنابعالی برنامه های وزارتخانه تحت مدیریت خود را با توجه دقیق به جهت گیری ها و اولویت های ذیل تنظیم کرده و برنامه های اجرایی را ظرف ۲ ماه به دفتر جناب ارائه نمایید.

همچنین، سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است هر عزم یک بار گزارش مقایسه ای از پیشرفت و تحقق برنامه درباره اولویت های ابلاغی را به دفتر رئیس جمهور ارائه نماید تا عملکرد و چگونگی پیشرفت برنامه ها ارزیابی شود.

اولویت های عمومی

۱. ارتقای سلامت نظام اداری، شفافیت مالی، بهبود دسترسی بهگانی به اطلاعات، فراهم آوردن فرصت برابر، حفاظت از اموال دولتی و معیار قرار دادن قانون در همه امور.
۲. اعمال شایسته سالاری به عنوان تنها معیار انتخاب همکاران و مدیریت تعارض منافع در تصمیم گیری ها، وگذاری ها و انتصابات.
۳. ملامت قرار دادن «مشور حقیق شرفندی» در وزارتخانه و دستگاه های تابعه به ویژه در حوزه های مرتبط با حقوق عمومی.

۴. توجه به حفاظت از محیط زیست در برنامه ریزی ها و سیاستگذاریها.
۵. اولویت واگذاری فعالیتها به مردم و فراهم آوردن زمینه مشارکت هرچه بیشتر بخش خصوصی.
۶. توجه به رفع انحصارها و برقرار کردن فضای رقابتی در کنار تحت کنترل قرار دادن وقاعد ه مندر کردن حوزه های انحصاری.
۷. اعمال اولویت ویژه بر استقرار دولت الکترونیک در حوزه تحت مدیریت.
۸. به کارگیری هرچه بیشتر جوانان، زنان و شهروندان از اقوام و مذاهب در سطوح مدیریتی و کارشناسی در سطوح مختلف اداری.

اولویت های تخصصی

۱. ایجاد تحول در اشتغالزایی کسب و کارهای مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات.
۲. توسعه کمی و کیفی دسترسی به فضای مجازی همراه با ایمن سازی و مانع از سوء استفاده ها و اقدامات مخرب موازین دینی، اخلاقی، سیاسی و حقوق شهروندی.
۳. افزایش کیفیت ارز و دسترسی مردم به خدمات شبکه ملی اطلاعات و ارتقای جایگاه ایران در جهان و بین کشورهای منطقه.
۴. مشارکت مؤثر در شکل گیری و تقویت دولت الکترونیک.
۵. تنظیم مقررات مناسب و مشوق فعالیت های اقتصادی مولد و زمینه سازی برای افزایش سهم بخش خصوصی در صنعت فناوری اطلاعات و ارتباطات.
۶. گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات برای خدمت به سایر بخش های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی کشور.
۷. ایجاد خط ارتباطی رزرو برای شرایطی که خطوط اصلی کشور با مشکل مواجه می شوند.
۸. بهبود توسعه همکاری های بین المللی با شرکت های پیشروی خارجی و الزام شرکت های خارجی فعال در کشور به راه اندازی مراکز نوآوری و تعریف پروژه های تحقیق و توسعه در کشور.

حسن روحانی - رئیس جمهوری اسلامی ایران

پیوست حکم انتصاب وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات دولت دوازدهم

دیباچه

زندگی بشر از عصر صنعتی با انقلاب چهارم و با محوریت فناوری ارتباطات و اطلاعات به عصر فراصنعتی تغییر وضعیت داده و جوامع بشری در حال تکامل به سوی تشکیل جامعه اطلاعاتی می باشند. این تکامل کلیه فرایندها، فعالیت های اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و روابط بین المللی جوامع را تحت تاثیر قرار داده است. ساختار تشکیل دهنده و مرکز ثقل جامعه اطلاعاتی را تولید، پردازش، انتقال و مدیریت اطلاعات تشکیل می دهد. ارتباطات و فناوری اطلاعات با تحولات نوظهور خود نقش برجسته ای در گسترش و شفافیت اطلاعات ایفا نموده است و عامل موثری در بهبود سطح زندگی، رفاه عمومی و عدالت اجتماعی می باشد. در واقع نقش اطلاعات در دنیای امروز مانند نقش انرژی های فسیلی مانند نفت در دنیای صنعتی قرن بیستم می باشد و به منزله منبع اصلی قدرت و توسعه شناخته می شود.

با تصویب سند چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران و مشخص شدن تصویر آینده ایران زمین به عنوان کشوری توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه، با هویت اسلامی و انقلابی، الهام بخش در جهان اسلام و با تعامل سازنده و موثر در روابط بین الملل در سال های آینده و اهمیت فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان موتور محرک توسعه در قرن بیست و یکم نقش خطیر وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات قابل ملاحظه می باشد. بر این اساس این وزارت با تاسی از اسناد بالادستی مانند سند چشم انداز، قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، برنامه ششم توسعه، برنامه تقدیم شده توسط وزیر محترم به مجلس شورای اسلامی که منجر به رای اعتماد خانه ملت به ایشان گردید و پیوست حکم ابلاغ شده توسط ریاست محترم جمهوری، کار و تلاش مستمر خود در عرصه مهم و تحول آفرین ارتباطات و فناوری اطلاعات را از همان روز های نخستین آغاز نموده و دستاوردهای شایان ذکری را با همت و تلاش کلیه کارکنان به ویژه متخصصین شاغل در این وزارت طی یک سال گذشته کسب نموده که بسیاری از آنها به طور کامل به ثمر نشسته و برخی از آنها نیز در آینده نزدیک پایان خواهد یافت.

توسعه زیرساخت های ارتباطی شبکه ملی اطلاعات

مطابق اسناد بالادستی و پیوست حکم ابلاغ شده از سوی ریاست محترم جمهوری، پیگیری و توسعه شبکه ملی اطلاعات به عنوان مطالبه جدی مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) همواره به عنوان یک ابر اولویت در دستور کار وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات دولت دوازدهم قرار داشته است. این ابر پروژه ملی که در سه لایه زیرساخت، محتوا و خدمات ارائه می گردد، با هماهنگی و همکاری جدی معاونت ها، شرکت ها و سازمان های تابعه روند رو به رشدی را طی می کند.

در همین راستا و در آغاز دولت دوازدهم با بهره گیری از نظرات کارشناسان و متخصصان دانشگاهی و صنعت ابتدا به شناسایی خلل موجود پرداخته شد تا موانع و چالش های مسیر شناخته شوند و سپس با استفاده از فناوری های نوین و به روز جهانی و بهینه سازی به توسعه زیرساخت های ارتباطی کشور اقدام گردید.

به عنوان یکی از اصلی ترین متولی های این حوزه، شرکت ارتباطات زیرساخت طی بازه زمانی یک ساله جهت تامین بستر مناسب برای نقش آفرینی دیگر نهاد ها در توسعه زیرساخت های ارتباطی اقدامات گوناگونی را انجام داد. از جمله مهم ترین این اقدامات می توان **افزایش بیش از ۱۰۰ درصدی ظرفیت پهنای باند شبکه انتقال** به ۲۲۱۹۱ Gbps به منظور تامین نیاز های مشتریان و اپراتور های مخابراتی و همچنین شبکه دیتای شرکت در بخش انتقال را نام برد. این پیشرفت در **کنار افزایش بیش از ۸۰ درصدی ظرفیت پهنای باند اینترنت بین الملل** از ۹۹۵ Gbps به ۱۸۰۵ Gbps در بازه زمانی یک ساله به منظور تامین نیاز اپراتور های مخابراتی ثابت، همراه و ارائه دهنده خدمات اینترنت موجب تحول در اشتغال زایی کسب و کار های مبتنی بر ICT و توسعه کمی و کیفی دسترسی به فضای مجازی همراه با ایمن سازی و پیشگیری از سوء استفاده ها و اقدامات مخالف موازین دینی، فرهنگی و اخلاقی گردید.

سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی به عنوان تدبیر راهگشای رهبر معظم انقلاب اسلامی جهت تقویت بنیه ی اقتصادی کشور موجب گردید که جهت حضور موثر در بازار های منطقه ای و بین المللی و صدور خدمات فنی و مهندسی پهنای باند با مشارکت و سرمایه گذاری مشترک با بخش خصوصی، از ابتدای دولت در سطوح مدیریتی عالی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات برنامه ریزی و تعیین راهبرد صورت بگیرد. **افزایش حدود ۷ برابری ظرفیت ترانزیت مرز به مرز بین الملل** از ۵۵۸ Gbps به ۳۸۴۴ Gbps از جمله نتایج ارزشمند این تلاش های یک ساله بوده است که جهت تقویت تمرکز بر این حوزه و اجرای تکالیف وزارت در اسناد

بالادستی، اساسنامه شرکت ترانزیت ارتباطات بین الملل به منظور کسب سهم و درآمد از بازار پهنای باند منطقه و جهان تهیه گردیده است که هم اکنون در مراحل تصویب قانونی خود می باشد.

مطابق احکام برنامه ششم توسعه، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف به توسعه و تکمیل شبکه ملی اطلاعات امن و پایدار است که در برنامه ارائه شده به مجلس شورای اسلامی مهندس آذری جهرمی نیز این امر قرار داده شده بود. به همین منظور **افزایش ظرفیت پهنای باند شبکه IP داخل کشور به ۷۷۸۷ Gbps** به منظور پوشش نیازهای اپراتورهای ثابت و همراه ارائه دهنده سرویس های مبتنی بر IP صورت پذیرفت.

همچنین پیش از آغاز دولت دوازدهم، هفت درگاه ارتباطات بین الملل به طور مجزا و مستقل بوده اند و قطعی یکی از آنها موجب از دست رفتن ارتباطات برخی از کشور می شد. در یک سال گذشته، شرکت ارتباطات زیرساخت با طراحی و اجرای پروژه IGW، شبکه Ring مجزا ایجاد نموده است که ضمن جلوگیری از این قبیل قطعی ها، موجب افزایش ظرفیت، بهبود کیفیت و پایداری نیز می گردد.

گسترش پوشش خدمات از جمله وظایف محوله به سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی با همکاری اپراتور ها و مجریان طرح خدمات عمومی اجباری (USO) تحت نظارت مستقیم و پیگیری وزیر می باشد. تا قبل از آغاز دولت دوازدهم، در زمینه پوشش کامل نسل سوم و چهارم تلفن همراه شهر های کشور، تنها تعداد ۱۰۵۷ شهر تحت پوشش ۳G و ۷۱۰ شهر تحت پوشش ۴G قرار داشتند. هم اکنون با تلاش مستمر مجموعه، **در این بازه یک ساله تمامی شهر های کشور تحت پوشش سراسری نسل های سوم و چهارم تلفن همراه قرار گرفته اند.** این امر به عنوان یک موفقیت بسیار ارزشمند وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در دولت دوازدهم در حوزه توسعه شبکه و دسترسی شهری بوده است. همچنین در این مدت، **تعداد سایت های ۳G از ۲۶۰۰۰ به ۳۳۸۰۰ و تعداد سایت های ۴G نیز از ۱۴۰۰۰ به بیش از ۲۷۰۰۰ افزایش یافته است.** این پیشرفت به همراه افزایش درصد ضریب نفوذ تلفن همراه به ۱۱۰,۳۲ درصد در این بازه یک ساله نشان از گسترش ارتباطات و فناوری اطلاعات در میان مردم و تحقق بند های دوم و ششم اولولیت های تخصصی پیوست حکم ریاست محترم جمهوری دارد به طوری که پیش از آغاز دولت به سختی توانسته می شد ارائه خدمت به روستا ها و مناطق محروم تصور شود اما هم اکنون امنیت سرمایه گذاری و فعالیت کسب و کارها در نقاط روستایی ارتقاء قابل ملاحظه ای یافته است.

همچنین در زمینه توسعه شبکه و دسترسی روستایی که با هدف تحقق عدالت اجتماعی و توسعه ارتباطات و فناوری

اطلاعات در روستاها و مناطق محروم کشور صورت می گیرد، با تغییر مدل برنامه ریزی و اجرای ارائه خدمات USO و بکار گیری حداکثری توان بخش خصوصی و اپراتورها و تقویت اداره کل های استانی اقدامات گرانقدر بسیاری صورت پذیرفته است.

USO		
عنوان	تعداد روستا	عملکرد دسترسی پر سرعت ۱۳۹۷
تعداد کل روستاهای کشور	۶۲۲۸۴	۳۱۸۸۶
تعداد کل روستاهای بالای بیست خانوار	۳۹۴۶۵	۲۱۲۶۳
تعداد کل روستاهای کمتر از بیست خانوار	۲۲۸۱۹	۱۰۶۲۳

دستاورد ارزشمند این پیشران توسعه پایدار این بوده است که بیش از ۴۲ هزار روستا به شبکه سیار دسترسی پیدا نمایند که از این تعداد با رشدی چشمگیر بیش از ۳۱ هزار روستا از دسترسی به شبکه LTE برخوردار شده اند. این تلاش های شبانه روزی در طرح USO موجب گردیده است که توسعه مناطق روستایی و محروم و تحقق دسترسی همگانی برای روستاها که تا قبل از آغاز دولت دوازدهم جمعاً تنها چند هزار مشترک داشتند با افزایش تعداد مشترکین رومینگ برقرار شده در روستاها به ۷,۵ میلیون مشترک ، صورت بگیرد.

امکان دسترسی پرسرعت برای ۵۴ درصد روستاهای بالای ۲۰ خانوار، فراهم سازی امکان دسترسی ۳۶ هزار روستا با شبکه سیمی و WII مخابرات، اقدام جهت هوشمند سازی مدارس، عرضه حدود ۱۳ هزار مودم رایگان در روستاها، تأمین ۱۲۵۰ دستگاه ATM برای ارائه خدمات خرده بانکداری در روستاها و پیشبرد برقراری خدمت تلفن خانگی از دیگر دستاورد های یک ساله ارائه خدمات در روستاها توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات می باشد. با توسعه این زیرساخت های ارتباطی کلیه کسب و کار های نوپا و شرکت ها می توانند در حوزه خدمات الکترونیکی خود از آن ها استفاده نمایند و به کارآفرینی و اشتغال زایی در این مناطق بپردازند تا جایگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات به عنوان پیشران توسعه تثبیت گردد.

پوشش بیش از ۵۸ هزار کیلومتر از جاده های کشور تحت خدمات رومینگ ملی نسل چهارم تلفن همراه به عنوان یک موفقیت ارزنده ملی در دولت دوازدهم جهت بهبود رفاه مردم قابل تصور می باشد. به واسطه این توسعه پوشش و دسترسی، تعداد کاربران پهن باند موبایل ۳G و 4G به بیش از ۶۵ میلیون مشترک رسیده است که رشد دو برابری در دولت دوازدهم را تجربه نموده است و موجب گردیده تا جمهوری اسلامی ایران از بسیاری از کشورها مانند ترکیه پیشی بگیرد.

در زمینه سرعت هم مطابق گزارش های معتبر بین المللی Speed Test، رشد پرشتابی در افزایش سرعت دسترسی تجربه گردید و توانستیم با رسیدن به سرعت ۲۳,۷۹ Mbps (متوسط جهانی: ۲۲,۸۱ Mbps) به رتبه ۵۸ ام جهانی دست یابیم.

یکی از نتایج ملموس این اقدامات در توسعه زیرساخت های ارتباطی شبکه ملی اطلاعات، افزایش نزدیک به دو برابری ترافیک داخلی به ۴۳۷Gbps می باشد. این امر ناشی از حمایت و توجه ویژه جدی به لایه زیرساخت شبکه ملی اطلاعات و تعرفه گذاری و رگولاتوری کارآمد و صحیح در دولت دوازدهم بوده است.

همچنین به منظور صیانت از حقوق ارتباطات و فناوری اطلاعات کشور، حضور موثر و فعال در مجامع بین المللی در یک سال اخیر به طور ویژه پیگیری شده است. قرار گیری در بین کشورهای با بیشترین رشد در شاخص جهانی IDI، ثبت نزدیک به ۱۰۰۰ ایستگاه رادیویی در باند های فرکانسی مهم و راهبردی در ITU، تهیه حداقل ۲۵ سند در مجامع مختلف بین المللی ITU، UPU، APT و ... ، حفظ کرسی های موجود و کاندیداتوری جهت ورود به شورای اتحادیه جهانی ارتباطات راه دور (ITU) از جمله این اقدامات می باشد.

از دیگر اقدامات صورت گرفته در توسعه زیرساخت های ارتباطی می توان به موارد زیر نیز اشاره نمود:

- توسعه و بهره برداری از خدمات رایانش ابری و اختصاص ظرفیت ابری به دستگاه های دولتی متقاضی و تهیه برنامه بهره برداری از مراکز داده دولت با مشارکت بخش خصوصی
  - مدیریت استقرار IPv6 در شبکه IP کشوری با تهیه نقشه راه راهبردی جامع IPv6 و پیاده سازی IPv6 در شبکه برخی از اپراتورها مانند همراه اول و ایرانسل
  - اتصال ۳۶ دانشگاه به شبکه علمی کشور و برنامه ریزی جهت اتصال هر چه سریع تر سایر مراکز علمی و دانشگاه دیگر
- و غیره.

پیشبرد اهداف ایران دیجیتال

توسعه اقتصاد دیجیتال، تامین بستر تحول دیجیتال در حوزه های گوناگون، تغییر نگرش های راهبردی مدیریتی و نوآوری در خدمت رسانی به مردم از ابتدای دولت دوازدهم به صورت جدی در دستور کار وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات قرار گرفته است تا **تحقق ایران دیجیتال** به معنای واقعی پیش برده شود. محدودیت منابع، تغییرات اقلیمی و زیست محیطی و نیاز به افزایش بهره وری موجب شده اند که در دنیای فعلی، تحول دیجیتال به یک ضرورت غیر قابل انکار تبدیل شود. برنامه ششم توسعه و مطالبات ریاست محترم جمهوری راهبرد های لازم را فراهم نموده است تا در سطح ملی به تحول دیجیتال در حوزه های کشاورزی، انرژی، سلامت، مدیریت خدمات دولتی و ... پرداخته شود. به این منظور، جهت تسریع در امور و دمیدن روحی تازه به کالبد فاوا کشور باید در نحوه مدیریت و خدمات تحول صورت بگیرد.

در راستای ایجاد تحول در نگرش ها، مرکز نوسازی و تحول اداری وزارت ضمن بهره گیری از نظرات کارشناسان و اساتید دانشگاهی، با برگزاری دوره های آموزشی برای کارکنان وزارت تلاش نموده است تا روند آشنایی با به روز ترین شیوه های تصمیم گیری و مدیریتی و به کارگیری فناوری در حوزه وظایف خود را تسریع ببخشد. از ابتدای دولت دوازدهم، با انتخاب مهندس آذری جهرمی جوان به سمت وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات جوان گرایی، افزایش نقش آفرینی سازنده بانوان و شایسته سالاری به عنوان یکی از وعده های دولت دوم تدبیر و امید بار دیگر در در انتصابات لحاظ گردد که در مدت یک ساله فعالیت وزارت ارتباطات در دولت دوازدهم شاخص **انتصاب بانوان به سمت های مدیریتی ۷۵ درصد افزایش و میانگین سنی انتصابات ۷ سال کاهش** یافته است.

تحول در مدیریت و نوآوری در خدمت نیازمند چابک سازی در ساختار های تصمیم گیری نیز می باشد. معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی وزارت ضمن کسب نظر از تمامی زیرمجموعه های وزارتخانه، روند تدوین بازنگری در ساختار وزارتخانه را به مراحل انتهایی خود رسانیده است؛ توجه بیشتر به راهبرد های اقتصاد مقاومتی و بازار فاوا کشور و همچنین توسعه حمایت از کسب و کار های نوپا و بخش خصوصی از جمله ملاک های این بازنگری نهادی-کارکردی بوده است. لازم به ذکر است که نهاد سازی نیز به عنوان یک عملکرد تحول آفرین از طریق ایجاد سازمان های توسعه ای مانند تبدیل اساسنامه ای سازمان فناوری اطلاعات ایران به یک سازمان مهم توسعه ای، حمایت از تاسیس پارک های علم و فناوری، برنامه ریزی جهت تبدیل پست بانک ایران به بانک تخصصی فاوا، ایجاد ارتباط

منطقه ویژه اقتصادی و سازمان توسعه ای برای شکل گیری اقتصاد دیجیتال و تهیه پیش نویس سند اقتصاد دیجیتال در دولت دوازدهم پیگیری گردیده است که منجر به کسب دستاورد های مهمی در تحول در نظام اداری و تصمیم گیری شده است.

در سطوح اداری، مدیریت سبز به عنوان یک طرح گسترده وزارتی نیز با هدف بهینه سازی مصرف و افزایش بازدهی از جمله اقدامات توجه به محیط زیست می باشد. یاری رسانی در شرایط حساس و مدیریت بحران از جمله دیگر خدماتی است که به طور ملموس به عنوان نتایج تحول در مدیریت ملاحظه می گردد. کمیته پدافند غیر عامل وزارت با شناسایی نظرات دیگر نهاد ها و همچنین اداره کل های استانی، برنامه های جامع مدیریت بحران و تامین نیازمندی های ارتباطی را آماده نموده و در مواقع مورد نیاز مانند زلزله های کرمانشاه و ایلام به امداد رسانی پرداخته است. **پایش روزانه آتش سوزی تالاب هورالعظیم توسط سازمان فضایی ایران، تهیه برنامه های مدیریت و کنترل حریق جنگل ها (پایلوت پارک جنگلی گلستان) با همکاری سازمان محیط زیست و ارائه سرویس های نوین مانند بالون ارتباطی** با هدف تامین ارتباطات در بحران ها با قابلیت ارتباطات صوتی، اینترنت و خدمات Push to Talk نیز از این قبیل اقدامات می باشند.

سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی و پیوست حکم ابلاغ شده توسط ریاست محترم جمهوری، بر ضرورت توسعه اقتصاد دیجیتال به عنوان یک حوزه تاثیرگذار در تقویت اقتصاد دانش بنیان تاکید می کند. اقتصاد دانش بنیان و اهمیت نقش آفرینی فعال و سازنده بخش خصوصی موجب می گردد که سهم صادرات غیر نفتی افزایش یابد و اشتغال و کارآفرینی جوانان در اقتصاد ایران بهبود یابد. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در دولت دوازدهم به دلیل جوانگرایی در سطوح مختلف مدیریتی و کارشناسی خود، از همان ابتدا به دنبال راهکار هایی کارآمد کوتاه مدت و بلند مدت جهت حمایت های ملموس از کارآفرینی های حوزه فاوا به ویژه کسب و کار های نوپا بوده است. در همین راستا تهیه پیش نویس سند توسعه اقتصاد دیجیتال و هدف گذاری افزایش سهم ارزش افزوده لایه فناوری اطلاعات از تولید ناخالص داخلی کشور به میزان ۱,۵ درصد در دستور کار قرار گرفت که **موجب تامین اعتبار ۶۵۰۰۰ میلیون ریالی در سرفصل حمایت و مشارکت در توانمندسازی کسب و کارهای نوپا در شش منطقه کشور در سال ۱۳۹۷** گردیده است و با اجرای نقشه راه تحقیق، توسعه و استفاده از ظرفیت های فناورانه جدید مانند Cloud، ۵G، Big Data، IOT، computing، مهندسی کوانتومی و ... این مسیر به اهداف درخشان خود منتهی خواهد شد.

چرخه دولت، دانشگاه و صنعت در جهان امروز یکی از موفق ترین الگوهای همکاری بین نهادهای موثر در امر بهینه سازی روش های تولید و ارتقا سطح کمی و کیفی تولیدات ملی به شمار می رود. برگزاری جلسات متعدد دیدار و گفتگو اساتید دانشگاه های معتبر کشور نظیر شهید بهشتی، علم و صنعت، تهران، صنعتی شریف و سایر اندیشکده های صاحب نام و انعقاد تفاهم نامه های همکاری فی

مابین و ایجاد کارگروه های تخصصی برای بهره گیری از توان و ظرفیت های علمی پژوهشگاه ها از جمله پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات ایران و همچنین برگزاری نشست های آموزشی و هم اندیشی سراسری با فعالین و اساتید بین المللی حوزه فاوا از سوی دانشکده علمی و کاربردی پست و مخابرات ایران در طی یک سال از جمله گام های مهمی است که در این راستا برداشته شده است. همچنین به عنوان یک دستاورد مهم سندیکای صنعت مخابرات که مشتمل بر ۱۳۰ شرکت (که ۷۰ شرکت آن تولیدی می باشد) این است که **توانمندی تولید داخلی بیش از ۳۱۲ محصول کاربردی (لوازم و تجهیزات)** را در شبکه ی ICT کشور پیدا نموده اند که از این محصولات داخلی در راستای حمایت از تولید ملی در جریان تولید و استفاده قرار گرفته اند. به عنوان یک گام نوین در حمایت از کالای ایرانی، وزیر ارتباطات از آغاز سال ۱۳۹۷ در صفحات خود در شبکه های اجتماعی به معرفی #کالای_ایرانی پرداخته است و در قالب طرح «کار خوب ایرانی» هم اکنون در حال پیگیری در وزارت می باشد.

به منظور **توسعه اقتصاد دیجیتال مردم محور**، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تلاش های بسیاری در حوزه ایجاد بازار، تامین زیرساخت ها و ارائه تسهیلات نموده است. به منظور ایجاد بازار تفاهم نامه هایی با وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نیرو و کمیته امداد امام خمینی (ره) امضا شده است و قرار است با وزارت بهداشت و آموزش پزشکی نیز تفاهم نامه ای در جهت تحول دیجیتال در حوزه سلامت امضا گردد. **امضای تفاهم نامه با وزارت جهاد کشاورزی و وزارت نیرو** در راستای گسترش کاربرد های فناوری های نوین به خصوص اینترنت اشیا (IOT) در حوزه های مرتبط، صرفه جویی و افزایش بهره وری صورت گرفته است و موجب می شود بازار پر ظرفیتی برای فعالان عرصه ICT ایجاد گردد و کسب و کار های حوزه کشاورزی و انرژی رونق پیدا نمایند. همچنین **تفاهم نامه با کمیته امداد امام خمینی (ره)** به هدایت بخشی از منابع مالی کشور به سرمایه گذاری در کسب و کار های نوپا برای محرومان از طریق تامین مالی جمعی می پردازد و مجموعه ی این ایجاد بازار ها افق های روشنی را برای صنعت فناوری اطلاعات کشور پدید آورده است.

به منظور تامین زیرساخت های حقوقی مورد نیاز، **پنج لایحه** از سوی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تاکنون تدوین گردیده است. این لوایح با موضوعات صیانت و حفاظت از داده ها، حکمرانی الکترونیکی، تراکنش های الکترونیکی، شناسه های الکترونیکی و مسئولیت ارائه دهندگان خدمات فناوری اطلاعات که با بهره گیری از نظرات اندیشمندان و متخصصین و همچنین نظرات عموم مردم آماده شده اند سعی بر ترسیم نظام حقوقی سایبری کشور دارند و ضلع مهم تامین زیرساخت های حقوقی را فراهم می سازند. لایحه صیانت و حفاظت از داده ها ضمن رونمایی در نمایشگاه الکامپ ۹۷ جهت بررسی به دولت ارسال گردیده است و سایر لوایح نیز پس از

جمع بندی های نهایی مسیر قانونی مرتبط با خود را طی خواهند نمود. همچنین بهره گیری از مسیر های قانونی برای **جلوگیری از شکایات دولتی از کسب و کار های نوپا** از جمله دیگر اقدامات می باشد.

جهت تامین تسهیلات، **تهیه طرح تکاپو** با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با پیش بینی اعتباری معادل ۲۰ هزار میلیارد ریال و **تهیه طرح نوآفرین** با رویکرد ایفای سه نقش تسهیل گر، توانمند ساز و پیشران با هدف دستیابی به اهدافی مانند ایجاد بخش خصوصی پیشگام، ۱۰۰ هزار شغل و دسترسی گروه های نوآور به فرصت های رشد در پنج منطقه کشور صورت گرفت.

شناخت موانع، چالش ها و فرصت های پیشروی کسب و کار های نوپا توسط مجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در نخستین گام ها نیز انجام شد تا برنامه هایی جهت افزایش حمایت های مادی و معنوی و همچنین **رفع موانع قانونی مانند اعطای معافیت های مالیاتی و بیمه ای و تصویب دستورالعمل تامین مالی جمعی در بورس** تامین گردد.

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات جهت حمایت از بخش خصوصی به اعطای وام از وجوه اداره شده می پردازد که گزارش عملکرد آن به شرح ذیل می باشد:

عملکرد وجوه اداره شده دو سال منتهی به ۹۷/۰۴/۳۰			
سال	عنوان	تعداد مصوبات	مبلغ مصوبات (میلیون ریال)
۹۶	فناورانه	۴۳	۲۶۰،۹۱۵
	سرمایه در گردش	۴	۷،۲۰۰
	اپلیکیشن موبایل	۱۰۴	۱۵،۶۰۰
	نوپا	۱۳	۱۰،۹۷۰
		۱۶۴	۲۹۴،۶۸۵
۹۷	فناورانه	۱۱	۶۱،۸۸۰
	سرمایه در گردش	۰	۲،۵۰۰
	اپلیکیشن موبایل	۲۴	۳،۶۰۰
	نوپا	۲۷	۲۵،۱۰۰
		۶۲	۹۳،۰۸۰
	جمع کل (دولت دوازدهم)	۲۲۶	۳۸۷،۷۶۵

با استناد به گزارشات اولیه دریافت شده از کسب و کارها که در حال ارزیابی می باشد، ایجاد بیش از ۹۳۷۰۰ شغل در حوزه های حمل و نقل هوشمند، تجارت الکترونیک و بازار نرم افزار های موبایل در سال گذشته از طریق هدف گذاری طرح های اشتغال زایی از جمله نتایج اقدامات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در دولت دوازدهم می باشد.

توجه به فناوری های روز دنیا نیز در کنار توسعه داخلی مد نظر قرار گرفته شد. تهیه اسناد پشتیبان و راه اندازی اولین ارزش دیجیتال ملی توسط پست بانک ایران، نشان از آن دارد که برنامه ریزی های راهبردی و توسعه محور صورت گرفته در وزارت ارتباطات رو به پیشرفتی قابل ملاحظه در تقویت اقتصاد دانش بنیان حوزه ICT دارد. راه اندازی پلتفرم داده باز (Open Data) در جهت دسترسی مردم و کسب و کارها به داده های مورد نیاز خود و شفافیت دولت و پیشرفت بخش خصوصی نیز از دیگر اقدامات مهم این مدت زمان یک ساله بوده است.

افزایش تعداد کسب و کارهای نوپا درآمدها و حضور گسترده کارآفرینان در ال کام استارز نمایشگاه ال کامپ ۱۳۹۷ در مجموع حاکی این موضوع است که جریان توسعه در اقتصاد دیجیتال با سرعتی بیش از پیش در حال حرکت است و می توان امید داشت که در سال های آینده شاهد افزایش نفوذ اقتصاد دیجیتال در بازار داخلی و خارجی باشیم.

شرکت ملی پست نیز به عنوان یکی از متولی های اصلی دولتی تامین زیرساخت های ارتباطی در حوزه های گوناگون B2C، B2B و G2B تحولات گوناگونی را در دولت دوازدهم تجربه کرده است. دیجیتالی شدن فرایندها در کنار سایر تغییرات بلندمدت اجتماعی و تحولات اقتصادی کلان باعث شده تا پست خدمات خود را بسیار فراتر از، صرفاً توزیع نامه گسترش دهد. بخش پستی فقط کانالی برای توزیع نامه نیست، بلکه یکی از مولفه های اساسی در زیرساخت فیزیکی کشورها محسوب می گردد که به شهروندان، صاحبان مشاغل و نهادهای تصمیم گیرنده در مناطق شهری و روستائی خدمت کرده و در ساختن جامعه ای سالم و پویا سهم اساسی دارد؛ ضمن اینکه زنجیره ارزش جهانی را تقویت می کند و به گسترش ارتباطات فیزیکی و دیجیتالی کمک می نماید.

در همین راستا و توجه همزمان به دو قسمت ارائه خدمات عمومی دولتی و اقتصادی، موجب ارائه دو پروانه اپراتور پستی گردید. ضرورت حمایت از بخش خصوصی جهت نقش آفرینی و ظرفیت بالای کارآفرینی و اشتغال در این صنعت به عنوان یک تحول مهم در دستور کار شرکت ملی پست قرار گرفت. تهیه مختصات و تولید ژئو کدپستی در ۸۰ درصد نقاط شهری، استقرار سامانه یکپارچه مدیریت املاک کشور (سیماک) در بیش از ۱۲ استان کشور و راه اندازی پنج سرویس نوین پستی شامل توزیع عصرگاهی، اپلیکیشن

پست من، صندوق های هوشمند مجازی و ... از جمله تلاش های سخت کوشانه شرکت ملی پست در کنار تحول در مدیریت آن می باشد که موجب به صعود چند پله ای جمهوری اسلامی ایران به جایگاه ۴۸ ام در میان ۱۷۳ کشور گردیده است.

نگاه اقتصادی و توسعه محور در سایر شرکت های تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نیز ایجاد گردیده است. شرکت خدمات هوایی و منطقه ویژه اقتصادی پیام با شناخت از ظرفیت بالای خود و بهره گیری از نیرو های جوان و متخصص، در مدت کوتاه یک ساله دولت دوم تدبیر و امید، **در راستای مسافری شدن و ورود به مسیر های بین المللی** به عنوان تسهیلاتی جهت تقویت زیست بوم فناوری اطلاعات خواهان استقرار در منطقه ویژه اقدامات گوناگونی انجام داده است. **توجه به ظرفیت های منطقه ویژه برای ایجاد شهر ICT** و برنامه ریزی لازم به منظور گسترش ارزش افزوده و توسعه اشتغال در بخش ICT در دستور کار این شرکت قرار دارد و تاکنون با همکاری چندین شرکت خصوصی، در راستای تامین بستر های زیست محیطی، زیرساختی و فنی مورد نیاز جهت ایجاد فرودگاهی بین المللی مطرح و پیشگام، توانسته است در هفته دولت سال جاری ضمن توسعه ارائه خدمات فرودگاهی هواپیمای باری (کارگو) و هواپیمای آموزشی، پرواز های مسافری خود را راه اندازی نماید. برآیند این اهتمام های ویژه توسعه اشتغال در استان البرز از طریق تعریف پروژه های کارآفرینی اقتصاد مقاومتی خواهد بود.

همچنین شایان ذکر است با بهره گیری از تجربیات شرکت های داخلی و بین المللی، اولین کریدور تخصصی فاوا در ایران متشکل از سه رکن پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات، پارک تخصصی فاوا (سجاد) و منطقه ویژه اقتصادی پیام در حال شکل گیری می باشد:

- جذب سرمایه گذاری بخش خصوصی در منطقه ویژه اقتصادی پیام تا کنون مبلغ ۴،۲۹۲،۰۰۰ میلیون ریال بوده که از این میزان مبلغ ۱،۴۷۱،۰۰۰ میلیون ریال در سال ۹۷ سرمایه گذاری شده است.
- در رابطه با توسعه پارک فناوری سجاد تا کنون مبلغ ۷۱۰،۳۸۴ میلیون ریال سرمایه گذاری توسط وزارت صورت گرفته که از این میزان مبلغ ۳۰،۰۰۰ میلیون ریال مربوط به سال گذشته می باشد.

توسعه دولت الکترونیکی

دولت الکترونیکی به عنوان یکی از مهم ترین بسترهای ارائه خدمات دولت به مردم، شفافیت فرآیندها و نظارت کارآمد

می تواند فساد را به طور جدی ریشه کن سازد و توسعه پایدار جامعه را تسهیل گرداند. این موضوع از اصلی ترین

مباحثی بوده است که وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات از نخستین روزهای دولت دوازدهم به پیگیری و اجرای آن اهتمام ویژه ای

نشان داده است. دولت الکترونیکی به معنای مکانیزاسیون اقدامات داخلی سازمان ها، اتوماسیون اداری، ایجاد وب سایت اطلاع رسانی،

احداث مرکز داده و یا خرید تجهیزات گران قیمت سخت افزاری بدون توجه اقتصادی نیست بلکه تعامل پذیری دستگاه ها شامل

اتصال و تبادل را معنا می دهد. این روند اتصال فرآیندهای بین دستگاهی و امکان نظارت دستگاه ها بر یکدیگر مورد نظر می باشد.

مطابق مفاد ماده ۶۷ برنامه ششم توسعه، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف به ارائه گزارش عملکرد دستگاه های اجرایی کشور

در الکترونیکی کردن فرآیندها و خدمات و تکمیل بانک های اطلاعاتی مربوط می باشد. همچنین این وزارت موظف به فراهم سازی

تمامی زیرساخت های لازم برای تعامل اطلاعاتی بین دستگاه های اجرایی بر بستر شبکه ملی اطلاعات، صرفا از طریق مرکز ملی تبادلات

اطلاعات (NIX) و با استاندارد های فنی مصوب است. در همین راستا تاکنون اقدامات بسیاری انجام گردیده و دستاورد های ارزنده ای

حاصل شده است. مطابق مصوبه ۱۲۱۷۶/ت/۵۵۲۸۵ ه مورخ ۹/مرداد/۱۳۹۷ هیئت وزیران، تاکنون خدمات مربوط به ۱۰۸ دستگاه اجرایی

مشمول بر ۷۷۹ خدمت و ۲۰۹۴ زیرخدمت احصا گردیده است. همچنین بر اساس تکلیف هیئت مقررات زدایی و تسهیل فضای کسب و

کار تعداد ۱۳۶۴ مجوز احصاء و پالایش شده است. از منظر نوع فعالیت، خدماتی که برای ارائه به مردم یا کسب و کارها به بیش از

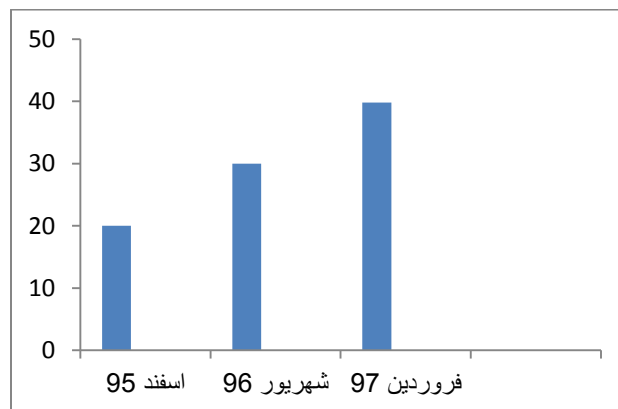
۱۳۰۰ نوع استعمال نیازمند هستند که در سلسله مراتب و صدور تایید این ها هزاران امضای طلایی نشسته است و حتی برخی از این

خدمات (۲۴۱ خدمت صدور مجوز) بیش از ۲۰ استعمال در فرآیند خود دارند.

در جهت تسریع فرآیند ها ابتدا نیاز به شناخت و رفع موانع هست و به همین منظور فرآیند ارزیابی الکترونیکی شدن خدمات تهیه گردیده است. پنج مرحله بلوغ مبتنی بر ویژگی های دولت الکترونیکی در کشور به شرح ذیل می باشد:

پنج مرحله بلوغ مبتنی بر ویژگی های دولت الکترونیکی		
نام مرحله	وزن	هدف
حضور در وب	۲۵٪	اطلاع رسانی
تعاملی	۲۵٪	امکان تعامل الکترونیکی با دولت
تراکنشی	۱۵٪	تکمیل خدمت الکترونیکی
یکپارچگی	۲۵٪	تعاملات مبتنی بر یکپارچگی
تراکنشی	۱۰٪	افزایش مشارکت عموم در تصمیمات دولت

که در نمودار ذیل گزارش ارزیابی الکترونیکی شدن خدمات به شرح ذیل می باشد که در زمان ارزیابی تعداد خدمات احصاء شده سازمان اداری استخدامی ۱۷۷۰ خدمت بوده است. رشد ۱۰ درصدی این فرآیند در بازه کمتر از یک ساله در دولت دوازدهم نشان از روند پر شتاب توسعه دولت الکترونیکی دارد.

همچنین به منظور ایجاد هماهنگی و یکپارچگی و تعیین وظایف و مأموریت ها در پروژه های دولت الکترونیکی کار گروهی با مسئولیت معاون اول محترم رئیس جمهور و متشکل از روسای سازمان های اداری استخدامی و برنامه و بودجه و وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات تشکیل گردید تا در ساز و کار های موجود بازنگری و پیشنهادات لازم را به هیئت وزیران ارائه نماید.

در اقدامی راهبردی، ۲۳ پروژه اولویت دار دولت الکترونیکی که شامل ۱۱۱ خدمت و ۱۶۵ زیر خدمت احصاء گردیدند و سقف زمان بندی اجرای آن ها ۹/آذر/۱۳۹۹ معین شد. از جمله این پروژه ها می توان به استقرار سامانه آدرس منحصر به فرد

مکان محور اشخاص حقیقی و حقوقی، استقرار هویت هوشمند اشخاص حقیقی و حقوقی، استقرار و کاربردی شدن امضای الکترونیکی در کلیه تبادلات و اسناد، ساماندهی دفاتر پیشخوان، بهره برداری کامل سامانه ستاد، توسعه و استقرار نظام جامع سلامت الکترونیکی، بهره برداری از سیستم مالیات الکترونیکی، ایجاد نظام بیمه الکترونیکی، بهره برداری از سامانه اعتبار سنجی مدارک آموزش رسمی کشور و ... اشاره نمود. با اجرای صحیح و راه اندازی دقیق این اقدامات تحولات بسیاری در زمینه الکترونیکی کردن فرآیندها و اصلاح رویه ها صورت می گیرد و نیازمند اقدام مشترک همگانی تمامی دستگاه های اجرایی کشور می باشد.

آخرین وضعیت سرویس های متصل به شبکه ملی تبادل اطلاعات نیز به شرح ذیل می باشد که لازم به ذکر است بیش از ۱,۸ میلیون اعلام الکترونیکی تنها در بازه زمانی ۲۸ اسفند ۱۳۹۶ الی ۱۳ فروردین ۱۳۹۷ ایجاد گردیده است:

مرور سریع وضعیت مرکز ملی تبادل اطلاعات		
تیر	مرداد	عنوان
۱۶۲	۱۹۰	تعداد دستگاه متصل به شبکه ملی اطلاعات
۶۸	۶۹	تعداد دستگاه های سرویس گیرنده
۲۷	۳۷	تعداد دستگاه های سرویس دهنده
۳۵۰	۳۵۹	تعداد سرویس های ارائه شده
۹۶۷۹۹۶۸	۱۰۰۵۶۴۵۷	تعداد کل تراکنش ها

شایان ذکر است صرفه جویی در هزینه مصرفی دستگاه ها، صرفه جویی در زمان مردم و دستگاه اجرایی، حمایت از محیط زیست، کاهش نیاز به مراجعه حضوری به دستگاه ها و ... از جمله صرفه جویی های صرفا مالی ناشی از راه اندازی مرکز ملی تبادل اطلاعات می باشد.

همچنین در گاه ملی خدمات دولت هوشمند (iran.gov.ir) در این بازه زمانی تحولات و پیشرفت های قابل ملاحظه ای را تجربه نموده است. آمار بازدید و مراجعات مردم به این سامانه افزایش داشته است که حاکی از کاهش مراجعات حضوری و نزدیک شدن به حد مطلوب برنامه ریزی شده می باشد. بدیهی است با انجام دقیق و زمان بندی شده این اقدامات، تعداد خدمات از ۷۱۸ به ۱۷۰۰، تعداد وب

سرویس از ۳۶ به ۱۵۰، تعداد دستگاه های سرویس دهنده از ۶۹ به کل دستگاه های کشور و رتبه وب سایت در بازدید ۱۳۰۰ پله افزایش یابد.

شاخص توسعه دولت الکترونیکی (EGDI) ایران که توسط ملل متحد ارزیابی می گردد در این مدت یک ساله رشد بی سابقه و قابل ملاحظه ۲۰ رتبه ای و ارتقاء به جایگاه ۸۶ام را در بر داشته است. در این افزایش ۲۰ رتبه ای که وضعیت دولت الکترونیکی در ایران را از کلاس متوسط (MEGDI) به کلاس عالی (HEGDI) ارتقاء داده است و شاخص مشارکت مردم (E-Participation) نیز ۳۸ پله صعود کرده است. این نتایج با تلاش و پیگیری مستمر وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان فناوری اطلاعات مردم و حمایت های جدی مردم گرانقدر و ریاست محترم جمهوری حاصل گردیده است و امید است تا پایان دولت دوازدهم به نقطه ایده آل که همگام با نگاه توسعه محور پیوست حکم ابلاغ شده توسط ریاست محترم جمهوری است، رسیده شود.

ارائه خدمات باید با تضمین ایمن بودن شبکه ها و دسترسی ها همراه باشد تا رضایت حقیقی مردم حاصل گردد. مرکز مدیریت امداد و هماهنگی عملیات رخداد های رایانه ای (ماهر) نیز ضمن برنامه ریزی جهت تربیت نیرو های جوان متخصص در حوزه امنیت، در بازه زمانی دولت دوازدهم با وجود حملات سایبری بسیار، توانسته است امنیت فضای تبادل اطلاعات کشور را افزایش بدهد تا تولید کنندگان محتوا و صاحبان کسب و کار بتوانند با آسودگی به توسعه اقتصادی کشور بپردازند.

اهم اقدامات مرکز ماهر در بازه یک ساله دولت دوازدهم به شرح ذیل می باشد:

- مهار حملات مربوط به بدافزار های Hajime, Mirai
  - مهار حمله مربوط به باج افزار WannaCry
  - مهار حمله به برخی از سایت های مهم دولتی و حملات DDOS خارجی بر روی درگاه های پرداخت اینترنتی کشور
  - پیشگیری از وقوع حمله به بیش از ۳۰۰۰ وب سایت دولتی در برابر حملات DDOS
  - شناسایی حدود ۴۰ میلیون حمله از مبدا ۹۸۰ هزار مهاجم یکتا توسط شبکه ملی تله بدافزار
  - ارائه نمونه فایل های مخرب کشف شده به موتور آنتی ویروس بومی کشور برای پیشگیری از شیوع آن در شبکه کشور
  - مقابله با بیش از صد نوع حمله توسط برنامه های مخرب اندرویدی با هدف سرقت اطلاعات شخصی و مالی کاربران
- اطلاع رسانی عمومی و گزارش هویت مهاجمین به پلیس فتا

- شناسایی آسیب پذیری بحرانی بیش از سی هزار روتر **میکروتیک**، سامانه مدیریت محتوای **دروپال**، **اوراکل وب**

لاجیک و با پتانسیل ایجاد حملات وسیع در کشور

○ اطلاع رسانی به مالکین عمده و انتشار هشدارها و اطلاعیه های عمومی از طریق سایت مرکز ماهر و سامانه تعاملی

○ تدوین و ارائه راهکار مقابله و خدمات امداد و مشاوره

- توسعه خدمات ابری با پوشش بیش از ۳۰۰۰ وب سایت مهم دولتی و محافظت در برابر حملات DDOS و همچنین مقاوم

سازی آنها در برابر حملات هک و دیفیس

- راه اندازی و توسعه ۳۵ مرکز تخصصی پیشگیری و مقابله با رخداد های رایانه ای در کلیه استان های کشور با هدف مقابله با

حوادث، توسعه دانش امنیت، تربیت هسته های تخصصی امنیت و ایجاد شبکه ای از نیروهای متخصص توزیع شده در کشور

- نصب و پیکربندی ۳۰۰ سرور و ۲۰۰۰ سنسور کشف و جمع آوری کننده بدافزار و حملات اینترنتی در زیرساخت شبکه ملی

اطلاعات کشور و در ۲۹ استان کشور

- تولید، بکارگیری و توسعه ۸ سامانه و ۸ ابزار مهم رصد، ارزیابی و پوشگر وبی و غیروبی بومی و استفاده در سطح ملی

○ سامانه های: ویروس کاو- بات و آسیب پذیری - آسیب پرداز - سامانه پاسخگویی مرکز ماهر - سامانه تعاملی مرکز

ماهر - سامانه تحلیل برنامه های کاربردی موبایل - سامانه بررسی امنیت پروتکل های رمزنگاری - سامانه بررسی

امنیت سرویس دهنده DNS

○ ابزار های بومی: ابزار دیده بان (سامانه آنتی فیشینگ) - ابزار ستفا (موتور پوشگر فایل های اجرایی با الگوریتم هوش

مصنوعی) - افزونه تست امنیت وب سایت - ابزار سایمان (آموزش تست نفوذ وب) - ابزار پایش بلادرنگ امنیت

وب گاه ها - ابزار خودکار بررسی امنیتی مودم های خانگی (modemcheck) - ابزار فیلترینگ پورت

یواس بی (USB) برای سیستم عامل ویندوز - ابزار تیکتینگ جهت ثبت، مدیریت و پیگیری درخواست های امداد و

وقایع در مراکز CERT - ابزار ارائه گواهی امنیتی وب سایت ها بر پایه نرم افزارهای letsencrypt

- اطلاع رسانی و آگاهی بخشی مؤثر در حوزه امنیت در سطح کشور از طریق برگزاری بیش از ۳۰ همایش، ۸۰ هشدار و ۱۳۰

اطلاعیه

- عضویت و حضور فعال در مجامع بین المللی و همکاری با مراکز CERT سایر کشور ها

حقوق شهروندی، شفافیت و پاسخ گویی

مبارزه با فساد و اصلاح رویه ها، پیگیری اجرای منشور حقوق شهروندی، شفافیت کامل با استفاده از ظرفیت های فناوری از طریق دولت الکترونیکی و پاسخ گویی به مردم همواره در منویات مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) و دستورات ریاست محترم جمهوری تاکید شده است. ملاک قرار دادن حقوق شهروندی به خصوص در حوزه های مرتبط با حقوق عمومی در پیوست حکم انتصاب وزیر ارتباطات و فناوری ارتباطات به عنوان یکی از اولویت های عمومی قید گردیده است. منشور حقوق شهروندی به عنوان برآیند نگاه دولت تدبیر و امید در شیوه حکمرانی و توجه به حقوق اساسی که کاملاً بر آموزه های اسلامی ما در سرزمین ایران منطبق است، حقوق و در مقابل آن مسئولیت هایی را برای شهروندان و مسئولان کشور در نظر می گیرد. به جرئت می توان گفت که برای اجرای درست و دقیق این منشور، باید نقشی اساسی و مهم برای بخش ICT در نظر گرفت و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نیز در همین راستا تلاش نموده است تا تمامی فعالیت های خود را در راستای منشور حقوق شهروندی باز طراحی کند تا بتواند نقش اساسی و مهم خود را در این راستا ایفا نماید. برگزاری دوره های آموزشی آشنایی با حقوق شهروندی و نحوه تعاملات در یک سال اخیر موجب گردیده است تا شناخت نسبت به موانع و فرصت های موجود در اجرای این منشور ایجاد شود.

شاید مهم ترین دستاورد اجرای حقوق شهروندی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در دولت دوازدهم، تهیه **لایحه صیانت و حفاظت از داده های شخصی** بوده است. این لایحه در راستای فتوای مقام معظم رهبری مبنی بر منع تعرض به حریم خصوصی مردم در پیام رسان ها، با هم فکری متخصصین دانشگاهی و صاحب نظران و همچنین بهره گیری از نظرات عمومی از طریق جمعی سپاری، تهیه گردیده است به صیانت از حقوق مسلم شهروندان و حفاظت از حریم شخصی آن ها می پردازد. بهبود سامانه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات به همراه اتصال ۲۱۰ دستگاه به این سامانه جهت آگاهی و شفافیت برای شهروندان محترم موجب گردیده است حقوق شهروندی و شفافیت وارد مرحله تازه ای شوند و دستگاه های اجرایی کشور خود را بیش از پیش مکلف به توضیح در برابر مردم بدانند.

کمک به بهبود و غنی سازی لایه محتوا شبکه ملی اطلاعات در جهت حقوق شهروندی مردم که تامین محتوای مناسب و فرهنگی را لازم می داند، اهمیت بالایی دارد. **اجرا و پیگیری مصوبات شورای عالی فضای مجازی در حمایت از پیام رسان های بومی**، انجام حمایت های تحقیقاتی و ارائه تسهیلات جهت توسعه محتوای بومی مانند توسعه موتور جستجوی تصویری مبتنی بر محتوا، ارتقاء سامانه ترجمه ماشینی دوسویه فارسی انگلیسی بومی، ایجاد سامانه پرسش و پاسخ خودکار قرآنی (قرآن جوی) از

جمله اقدامات مهم توسعه لایه محتوا می باشند. به منظور صیانت از فرهنگ غنی ایرانی اسلامی و زبان فارسی، افزایش سهم زبان فارسی در وب و دیجیتالی کردن کتاب ها و نسخ خطی از ابتدا با اراده وزیر ارتباطات و فناوری پیگیری شده است. تدوین و اجرای برنامه اقدام مشترک کتابخانه ملی ایران و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات برای **دیجیتال سازی حافظه تاریخی ایرانیان** و ارائه داده های حاصل از آن به صورت داده باز در اختیار کسب و کار های نوپا از جمله این دستاورد ها می باشد. **ارتقاء سهم محتوا با زبان فارسی در وب از ۱,۲ درصد به ۲ درصد** در این بازه زمانی یک ساله از جمله مهم ترین اقداماتی می باشد که منجر به **تثبیت جایگاه این زبان فاخر در سطح جهانی با رده بندی بالاتر از زبان های ترکی، عربی و چینی** گردیده است. این دستاورد های ارزشمند در کنار دستاورد های ملموسی مانند **افزایش تعداد کاربران پیام رسان های بومی از ۱,۵ میلیون به ۱۰ میلیون**، **رشد ۴ برابری سرویس های ویدئویی و افزایش دو برابری ترافیک داخلی** نشان می دهد که **پیشبرد اهداف لایه محتوای شبکه ملی اطلاعات** با روندی رو به رشد و پرسرعت صورت می گیرد.

تاکید بر اهمیت کار فرهنگی برای کودکان و نوجوانان در منویات مقام معظم رهبری موجب گردیده است که توجه ویژه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات دولت دوازدهم به این موضوع جلب گردد و **صیانت از کودکان و نوجوانان** و ارزش های فرهنگی خانواده ها در وب به عنوان یک اولویت فرهنگی-محتوایی در دستور کار وزارت قرار بگیرد. با همکاری دانشگاه ها به ویژه دانشگاه صنعتی شریف، چهار طرح ملی در زمینه کودکان از جمله طرح ملی آموزش کدنویسی به زبان مادری کودکان، طرح آموزش اینترنت اشیاء به کودکان و ... در حال اجرا می باشد که منجر به رعایت کامل اصول و قواعد بستر های تعامل کودکان با فضای مجازی می گردد.

آشکار شدن مزایا و خطرات فضای مجازی ضرورت برنامه ریزی به منظور محتواسازی دیجیتال مناسب برای کودکان و نوجوانان و نظارت صحیح و کارآمد والدین و همچنین بهره گیری از ظرفیت های فضای مجازی در جهت ارتقاء دانش و مهارت های کودکان را روشن می سازد. ویژه سازی شبکه های اجتماعی و پیام رسان ها برای کودکان، مناسب سازی اپلیکیشن ها و اجرای طرح های مرتبط با والدگری (Parenting)، راه اندازی چند اپراتور مجازی مخصوص کودکان، آموزش و آگاه سازی کودکان، والدین و معلمان از تهدید ها و فرصت های فضای مجازی، راه اندازی VOD های مختص کودکان، ترویج فرهنگ کتابخوانی، راه اندازی شبکه های کتابخوانی، راه اندازی سامانه های آموزش تعاملی دروس و زبان های خارجی به کودکان و ایجاد مراکز شتابدهی مختص حوزه کودک از جمله اقدامات صورت گرفته بخش خصوصی با حمایت و ارائه مشوق هایی از سوی دولت بوده است.

تدوین سند حمایتی و برنامه اقدام برای توسعه خدمات فضای مجازی کودکان به منظور کاهش آسیب های اجتماعی فضای مجازی با حمایت از بخش خصوصی فعال در این حوزه، اجرای پروژه صیانت از خانواده و کودکان در اینترنت (کوا) با برگزاری ۱۰۰۰ کارگاه آموزشی و تحت پوشش قرار دادن ۲۷۰۰۰۰ دانش آموز در سراسر کشور، راه اندازی سایت کودک و اینترنت به آدرس ceop.ir، تدوین ده ها جلد کتاب آموزشی و کتاب مصور و دریافت جوایز متعدد بین المللی از جمله دستاورد های این حوزه در دولت دوازدهم می باشد.

به منظور افزایش شفافیت، پاسخ گویی به مردم، دریافت بازخورد ها به طور مستقیم و همچنین راهگشایی در تنگنا ها، ارتباط نزدیک و دوطرفه با مردم در دیدار های حضوری، سفر های استانی (به ویژه بازدید از روستا ها) و شبکه های اجتماعی توسط وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات به طور جدی تاکنون پیگیری شده است. با انجام ۲۹ سفر استانی، ۳۳ حضور در مجلس شورای اسلامی، ۴۲ بار شرکت در همایش ها و دانشگاه ها، ۱۳۵ ملاقات مردمی، ۱۴۸ جلسه کنترل پروژه و اشتغال و همچنین ۱۲۷ جلسه با مدیران بخش خصوصی توسط وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات، از نزدیک مشکلات مردم و موانع پیش روی توسعه مشاهده گردیده و راهکار های بر طرف کردن آن ها و پیشبرد اهداف شناسایی و اجرا شده است. همین امر موجب شده است که **شفافیت، پاسخ گویی و سرعت عمل** به عنوان مطالبات وزیر در تمامی معاونت ها، شرکت ها و سازمان های تابعه به عنوان یک اصل در نظر گرفته شود.

در زمینه شفافیت، دولت الکترونیکی به عنوان سردمدار اصلاح رویه های فساد زا مطرح می شود. بدیهی است در صورت راه اندازی کامل این امر و اتصال و تبادل داده تمامی دستگاه های اجرایی کشور، با نظارت نهاد ها بر یکدیگر و دسترسی و شفافیت برای عموم دیگر جایی برای امضا های طلایی و فساد باقی نمی ماند.

یکی از بازار های مهم مورد نیاز مردم که هر روز بر اهمیت آن افزوده می شود بازار تلفن های همراه با توجه به ضریب نفوذ بیش از ۱۱۰ درصدی آن و ارزش بالای چندین میلیارد دلاری آن است که نیازمند نظارت جهت پیشگیری و مقابله با فساد در آن می باشد. در گذشته، بیش از ۹۵ درصد این بازار به صورت قاچاق تامین می شد که از حدود دو سال گذشته با همکاری وزارت های اطلاعات و صنعت، معدن و تجارت و ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز ساماندهی این حوزه و مبارزه با قاچاق در قالب **طرح ثبت تلفن های همراه (رجیستری)** در مهر ۱۳۹۶ به بهره برداری رسید. در سال ۱۳۹۶، تعداد تلفن های وارد شده از مبادی گمرکی قبل از اجرای طرح ۱,۳ میلیون و بعد از اجرای طرح به ۲ میلیون افزایش یافته است که این رقم در سال ۱۳۹۷ تاکنون ۱,۶ میلیون می باشد که حاکی از موفقیت طرح رجیستری و افزایش تعداد تلفن همراه در میان مردم می باشد. حجم ارزی گوشی های وارد شده نیز از

ابتدای اجرای طرح ۶۰۱ میلیون دلار می باشد که منجر به درآمد زایی عمومی، سلامت بازار و به صفر رسیدن قاچاق در این عرصه گردیده است.

تحول بسیار مهم دیگر که در این مدت یک ساله پدید آمده است، راه اندازی سامانه اندازه گیری و نمایش بر خط سطح **تجمعی تشعشعات الکترومغناطیسی** در ۷۰ نقطه شهر تهران و ۱۸ نقطه شهر شیراز بر اساس استاندارد کمیسیون بین المللی حفاظت در برابر پرتوهای غیر یون ساز (ICNIRP) و استاندارد ملی ایران (کد ۸۵۶۷۵) است تا نظارت دقیقی بر رعایت استاندارد ها صورت بگیرد. لازم به ذکر است که سایر شهر های کشور نیز به مرور تحت پوشش این سامانه قرار خواهند گرفت.

پاسخ گویی و سرعت عمل از جمله خواست های عمومی می باشد که در وزارتخانه دولت دوازدهم به آن توجه ویژه گردیده است و سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی تلاش های بسیاری در این جهت و رسیدگی به شکایات انجام داده است. ایجاد پروژه ارزیابی میزان رضایت مندی ذینفعان مشتمل بر مردم، دارندگان پروانه و وارد کنندگان تجهیزات و احصاء پروژه های بهبود، توسعه ابزار های نظارتی جهت حمایت از حقوق مصرف کننده و کنترل کیفیت خدمات با بهره برداری آزمایشی از سامانه پایش شبکه های تلفن همراه مبتنی بر مکان نمای جغرافیایی و سامانه های اندازه گیری کیفیت خدمت (QOS) و کیفیت تجربه (QOE) اینترنت کشور و سامانه پایش خدمات (SL)، ارزیابی میزان رضایت مندی ذینفعان مشتمل بر مردم، دارندگان پروانه و وارد کنندگان تجهیزات و احصاء پروژه های بهبود و ارزیابی و رتبه بندی ارائه دهندگان سرویس های ارتباطی و فناوری اطلاعات از جمله این اقدامات می باشند.

تغییر رویکرد در عالی ترین سطح وزارتخانه موجب شده است که **در مقررات گذاری به سوی حکمرانی خوب حرکت شود.** در گذشته، تنها یک عضو از نظام صنفی در کمیسیون تنظیم مقررات حضور داشته است اما در جهت حرکت به سوی حکمرانی خوب، با استفاده از ظرفیت های قانونی این تعداد به سه نفر ارتقاء خواهد یافت. این امر موجب می گردد که روند پیش گرفته شده در حوزه های آزاد سازی، رفع انحصار و حذف مقررات زائد شتاب بیشتری پیدا نماید.

به عنوان اقدام ویژه و راهبردی جهت تامین حقوق مصرف کنندگان و مشترکین، **تغییر مدل در تعرفه ها** صورت پذیرفت. در مصوبه ۲۶۶ کمیسیون تنظیم مقررات تغییر مدل از فروش حجمی اینترنت به روش مبتنی بر connection که در آن به جای مدل حجمی به مدل مبتنی بر سرعت دسترسی تضمین شده و به صورت غیر حجمی (Connection Based) تغییر پیدا کرده است. این مدل و نیم بها بودن اینترنت داخلی و یک چهارم شدن تعرفه اینترنت پیام رسان های داخلی بستر مورد نیاز برای توسعه کاربری های با حجم

بسیار بالا نظیر گیمینگ و ویدئو استریمینگ را فراهم آورده و بر این اساس و مدل هایی نظیر، اسپانسر دیتا تولید کنندگان محتوا می توانند بدون نگرانی در مورد هزینه تمام شده کاربرنهایی به توسعه محتوا بپردازند.

سامانه پاسخ گویی و رسیدگی به شکایات مبتنی بر مکان نمای جغرافیایی (۱۹۵) نیز در راستای پاسخ گویی، سرعت عمل خود را نیز افزایش داده است. در پنج ماه نخستین سال ۱۳۹۷، ۳۴۴۰۰ مورد درخواست توسط مشترکین حوزه ICT مشتمل بر ۲۸۳۷۱ تماس مستقیم و ۶۰۲۹ صندوق صوتی دریافت شده است که در راستای مطالبه جدی وزیر محترم ارتباطات و فناوری اطلاعات، در بازه زمانی یک ساله دولت دوازدهم میانگین زمان پاسخگویی به استثناء شکایات آنتن دهی از ۸,۹ روز به ۳ روز کاهش یافته است. با برنامه ریزی های صورت گرفته، این میانگین زمان تا پایان سال ۹۸ به ۲ روز خواهد رسید.

همچنین این بررسی ها از بررسی سطحی به بررسی تخصصی و عمقی ارتقاء یافته و از قالب اعلانی به احراز صعود کرده است. این امر در کنار به کارگیری زیرساخت ها و ابزار های فنی نشان از پیشگیری و مقابله جدی با تخلفات دارد. البته همچنان ارزیابی عملکرد اپراتور ها بر اساس نظر مردم و کیفیت و قیمت خدمات صورت می گیرد. ارتباط تنگاتنگ وزیر به عنوان بالا ترین مقام مسئول در وزارت با مردم در شبکه های اجتماعی منجر به تشخیص سریع تر تخلفات و کلاهبرداری ها گردیده است به طوری که در چندین مورد مبالغ اخذ شده غیر قانونی به مردم بازگردانده و با متخلفین مطابق قانون برخورد شده است.

آمار بیشترین فراوانی موضوعی شکایات		
ردیف	موضوع شکایت	جمع مرتبط با اپراتور ها
۱	آنتن دهی	۲۳٪
۲	تعرفه	۲۶٪
۳	اینترنت	۲۰٪
۴	پیامک تبلیغاتی	۱۱٪
۵	بسته های تشویقی	۹٪
۶	ترابرد	۱۱٪

در حوزه پیامک های مزاحم، دسته بندی شکایات، احراز متخلفین، اطلاع رسانی درباره ی خطرات نصب اپلیکیشن های مخرب و برخورد جدی با کلاهبرداری موجب شده است که ساماندهی در این حوزه تا حد بالایی رخ دهد. البته در این موضوع، تنها مقابله جدی

کافی نیست و باید راه های پیشگیری و احراز جرائم نیز تهیه شود. به همین جهت، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در حال طی کردن مسیر های قانونی به منظور **تهیه بستر حقوقی مناسب پیگیری و جرم انگاری** در حوزه تخلفات Bulk،VAS و ... همچنین مقابله می باشد. در مجموع با وجود موثر بودن اقدامات صورت گرفته اما هنوز نیاز به اقدام بیشتری است.

در حوزه کم فروشی، از ابتدای دولت دوازدهم وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات به طوری جدی از سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی مطالبه نمودند که با رصد دقیق و کارشناسی تعرفه ها و شکایات، با هر گونه کم فروشی به دلیل نادیده گرفتن حق الناس به شدت برخورد شود. در راستای بررسی و اندازه گیری های مرتبط شکایات، تذکرات مختلف داده شد و کم فروشی تعمدی و گسترده ای مشاهده نگردید.

در خصوص حریم خصوصی با وجود اقدام بسیار ارزشمند تدوین لایحه **"صیانت و حفاظت از داده ها"**، اقدامات اجرایی بسیاری در جهت رعایت اصول حرفه ای این حوزه صورت گرفته است. ابتدا با بازدید های مستمر از اپراتور ها، دستور العمل و چک لیست کنترل صیانت از داده های شخصی مردم تهیه و با هماهنگی و تایید مراجع ذی ربط به مناطق ابلاغ شد. از جمله مفاد عمومی این دستور العمل می توان به الزام دسترسی افراد مجاز به سامانه ها تنها با رمز عبور و یا قفل سخت افزاری، ضرورت وجود ضد بد افزار و دیوار آتش با به روز رسانی مداوم در تمامی رایانه ها، نصب سیستم هشدار دهنده ۲۴ ساعته و UPS فعال در محل ها، در اختیار داشتن گواهی عدم سوء پیشینه توسط افراد دارای دسترسی، اعلان دسته بندی های اطلاعات شخصی به مردم و محدودیت تعداد افراد مجاز به حداکثر ۲ نفر و غیره اشاره کرد. سایر مفاد تخصصی فنی نیز جهت رعایت دقیق الزامات و استاندارد ها به تمامی مناطق ابلاغ گردیده است و هر گونه تخلف در این حوزه با شدت برخورد و تعقیب قضایی خواهد شد به طوری که با نقض غیر هدفمند حریم شخصی مشترکین توسط دو اپراتور، مبلغ **۴۰ میلیارد ریال جریمه شدند**.

لازم به ذکر می باشد که در پی حک شدن حساب برخی از اعضای یک انجمن خیریه، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات دستور فوری به بررسی این موضوع دادند که با بررسی های صورت گرفته، دسترسی غیرمجازی از سوی اپراتور ها رخ نداده بود و به دلیل عدم صلاحیت موضوعی و ارتباطی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در ادامه بررسی ها، روند پیگیری و ادامه بررسی ها به مراجع ذی ربط انتقال یافت.

به طور ویژه در موضوع کنترل کیفیت خدمات، سامانه های QOS، QOE و SL راه اندازی گردیدند. در سامانه QOS در ۲۵۰ نقطه کشور، ۲۵۰۰ نود گرفته شده و همچنین در SL از طریق ۴۰۰ نقطه شبکه انتقال مخابرات و ۳۸ نقطه SC و PC های شبکه زیرساخت نود

گذاری شده است. داده های حاصل از این رصد هوشمند و بر خط کیفیت ناظر بر کنترل کیفیت خدمات اپراتور ها می باشد و خروجی این بررسی ها بر ارزیابی اپراتور ها تاثیر گذار است. لازم به ذکر است که راه اندازی این سامانه های اندازه گیری کیفیت از دستاورد های سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی دولت دوازدهم می باشد و پس از تکمیل و بهینه سازی در دسترس عموم قرار خواهد گرفت. اگر چه حکم صادره قضائی مبنی بر فیلتر یک پیام رسان، در بازه ای موجب کاهش محسوس کیفیت گردید اما با تلاش وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مجدداً کیفیت به نقطه قبل خود بازگشت و روند صعودی خود را پیش گرفت که جزئیات آن به شرح ذیل می باشد:

بازه زمانی	QoS (ارتباطات بین الملل)			QoE (ارتباطات بین الملل)							نام اپراتور
	RTT	Jitter	PLR	web Throuput	web connection Time	DNS PLR	DNS response time	VoIP RTT بین الملل	VoIP PLR	VoIP jitter	
	ms	ms	%	mBps	s	%	ms	ms	%	ms	
قبل از فیلترینگ تلگرام	۱۴۰	۴	۱	۰٫۳	۰٫۵	۲	۱۴۰	۱۵۰	۱٫۱	۴	همراه اول G4
در حین فیلتر تلگرام	۱۷۵	۷	۲٫۵	۰٫۲	۰٫۶	۲٫۵	۱۶۵	۱۸۰	۲٫۷	۹	
وضعیت موجود	۱۴۴	۷٫۵	۱	۰٫۵	۰٫۵۳	۱٫۲	۱۶۱	۱۵۰	۱٫۵	۵	
قبل از فیلترینگ تلگرام	۱۵۴	۵	۱	۰٫۱۵	۰٫۸	۳٫۵	۱۹۰	۱۷۰	۴	۸	همراه اول G3
در حین فیلتر تلگرام	۳۰۰	۲۵	۲٫۸	۰٫۱۱	۱٫۲	۳٫۲	۲۱۰	۱۷۰	۲٫۱	۲۳	
وضعیت موجود	۲۵۵	۳۲	۱	۰٫۳۵	۰٫۸۱	۲	۲۰۵	۱۶۵	۱٫۱	۱۹	
قبل از فیلترینگ تلگرام	۱۵۰	۳٫۵	۱٫۷	۰٫۲۵	۰٫۶	۳٫۵	۲۰۰	۱۷۵	۳	۷	ایرانسل G4
در حین فیلتر تلگرام	۳۰۰	۱۰	۳	۰٫۰۸	۱٫۳	۴	۲۷۰	۲۱۵	۳٫۴	۱۵	
وضعیت موجود	۱۵۰	۵	۲٫۲	۰٫۳۵	۰٫۵۵	۳٫۶	۱۹۰	۱۷۰	۳٫۳	۱۰	
قبل از فیلترینگ تلگرام	۳۰۰	۲۰	۳٫۵	۰٫۱۸	۱	۳	۱۹۵	۱۶۰	۴	۷	ایرانسل G3
در حین فیلتر تلگرام	۳۷۵	۳۶	۳	۰٫۱۲	۱٫۴	۴٫۴	۲۷۰	۱۸۰	۲٫۱	۲۰	
وضعیت موجود	۱۷۵	۱۵	۳٫۲	۰٫۳	۰٫۸	۲	۱۷۰	۱۷۰	۱٫۱	۱۱	
قبل از فیلترینگ تلگرام	۱۵۰	۱٫۲	۱	۰٫۳۵	۰٫۵	۱٫۵	۱۵۰	۱۶۰	۱٫۷	۱٫۵	مخابرات ایران
در حین فیلتر تلگرام	۱۶۰	۲	۰٫۵	۰٫۱۷	۰٫۵۵	۲٫۴	۱۷۰	۱۶۵	۰٫۸	۲٫۲	
وضعیت موجود	۱۴۸	۱٫۸	۰٫۳	۰٫۵۵	۰٫۵	۲٫۴	۱۵۵	۱۵۵	۰٫۸	۱٫۶	
قبل از فیلترینگ تلگرام	۱۴۰	۱٫۸	۰٫۸	۰٫۴	۰٫۴۷	۰٫۹	۱۵۵	۱۵۰	۱٫۱	۱٫۱	پارس آنلاین
در حین فیلتر تلگرام	۱۵۵	۲٫۵	۱٫۴	۰٫۱۲	۰٫۵۲	۱٫۷	۱۶۵	۱۶۳	۲٫۱	۴	
وضعیت موجود	۱۲۰	۲٫۱	۰٫۷	۰٫۵	۰٫۴۵	۰٫۸	۱۵۰	۱۳۰	۰٫۸	۲٫۱	
قبل از فیلترینگ تلگرام	۱۲۵	۱٫۹	۰٫۶	۰٫۳	۰٫۵	۰٫۸	۱۶۰	۱۴۰	۱٫۱	۲٫۲	آسیانک

در حین فیلتر تلگرام	۱۵۳	۴	۱,۲	۰,۱۲	۰,۶	۱,۲	۱۷۵	۱۵۵	۲,۱	۳,۴	
وضعیت موجود	۱۳۵	۲,۲	۰,۹	۰,۶	۰,۵	۰,۸۵	۱۶۰	۱۴۰	۱,۱	۲,۵	
قبل از فیلترینگ تلگرام	۱۲۴	۱,۲	۰,۷	۰,۴	۰,۴۳	۱,۲	۱۴۵	۱۴۰	۱	۱	شاتل
در حین فیلتر تلگرام	۱۵۳	۱,۶	۰,۹	۰,۲۲	۰,۶۷	۱	۱۶۵	۱۵۵	۱	۲,۵	
وضعیت موجود	۱۲۵	۱,۳	۰,۶	۰,۵۵	۰,۴۵	۱,۱	۱۵۵	۱۴۰	۰,۷	۱,۹	های وب
قبل از فیلترینگ تلگرام	۱۳۳	۱,۸	۰,۷	۰,۴	۰,۴۵	۰,۸	۱۶۵	۱۴۰	۱	۱,۵	
در حین فیلتر تلگرام	۱۵۲	۱,۸	۱,۶	۰,۲۳	۰,۵۲	۱,۲	۱۷۰	۱۶۰	۲,۷	۲,۳	های وب
وضعیت موجود	۱۲۳	۲,۲	۰,۸	۰,۵۵	۰,۴	۰,۹	۱۶۰	۱۳۰	۱,۴	۲,۱	
قبل از فیلترینگ تلگرام	۱۷۰	۴,۵	۱,۷	۰,۲۷	۰,۷	۵,۵	۲۲۰	۲۰۰	۲,۲	۱۰	مبین نت
در حین فیلتر تلگرام	۲۱۰	۷	۳,۳	۰,۱۶	۱,۲	۶	۲۳۵	۲۲۰	۳,۳	۱۳	
وضعیت موجود	۱۸۰	۱۵	۲,۵	۰,۴	۰,۶۵	۲,۵	۲۱۰	۱۹۰	۲,۴	۱۲	WiMAX
قبل از فیلترینگ تلگرام	۱۴۰	۳,۵	۱,۸	۰,۲	۰,۶	۳	۱۷۰	۱۶۰	۲,۶	۷	TD-LTE
در حین فیلتر تلگرام	۱۷۵	۹	۳,۲	۰,۰۵	۰,۶۷	۵	۲۲۰	۱۷۰	۴	۱۳	
وضعیت موجود	۱۵۵	۷	۱,۷	۰,۵	۰,۵۳	۱,۵	۱۹۰	۱۶۵	۲,۳	۱۵	ایرانسل

توسعه صنعت فضایی

رشد پر شتاب فناوری فضایی، افزایش خدمات هوانوردی و بازار ارزشمند آن و همچنین اهمیت صنایع فضایی برای کشور موجب شده است که نگاهی متفاوت و راهبردی به این عرصه در سطوح مدیریتی دولت دوازدهم ایجاد گردد. این نگاه که ضمن تقویت حضور حاکمیتی در این حوزه، به نقش آفرینی سازنده بخش خصوصی و گسترش اقتصاد فضایی دانش بنیان و همچنین گسترش تحقیق و توسعه (R&D) با همراهی دانشگاهیان نیز می پردازد، تاکنون دستاورد های ارزنده ای با توجه به مدت کوتاه فعالیت دولت دوازدهم در بر داشته است. می توان اهم اقدامات صورت گرفته در توسعه صنعت فضایی را به شرح ذیل ارائه نمود:

- برنامه ریزی جهت آزاد سازی داده در بخش فضایی جهت توسعه لایه خدمات توسط کسب و کار های نوپا و بخش خصوصی
- تصویب اعطای پروانه فعالیت اپراتور های پروانه ای جهت شکل گیری بازار بخش خصوصی
- تثبیت موقعیت مداری ۴۳,۵ درجه شرقی برای کشور؛
- ثبت اولیه ۵ موقعیت مداری جدید برای کشور؛
- بروزرسانی برنامه راهبردی فضایی کشور تا افق ۱۴۰۴ و طرح آن در کمیسیون راهبردی شورای عالی فضایی؛
- تدوین و تصویب پروانه فعالیت اپراتورهای ماهواره ای در کمیسیون تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی؛
- ارائه و انتخاب سامانه پایش ماهواره ای به عنوان طرح منتخب در جشنواره ملی فرهنگ و مدیریت جهادی؛
- انجام دو فاز از پروژه ماهواره سنجش از دور ملی؛
- تدوین ویرایش اول سند توسعه اقتصاد بخش و ویرایش اول سند اشتغال در حوزه فضایی کشور؛
- برگزاری رویدادهای توسعه کسب و کارهای فضاپایه در یزد، اصفهان، شیراز، دانشگاه شهید بهشتی و کنفرانس هوافضا؛
- پایش ماهواره ای مناطق خسارت دیده و برقراری ارتباطات ماهواره ای و اینترنت بالونی در منطقه زلزله کرمانشاه؛
- برقراری ارتباطات ماهواره ای و اینترنت بالونی در مراسم اربعین؛
- انتقال بخش عمده شبکه ماهواره ای مورد استفاده برای ارتباطات روستایی بر روی بستر ماهواره ایرانست ۲۱؛
- اتمام ساخت نمونه قابل پرتاب ماهواره سنجش از دوری امیر کبیر و آغاز مراحل تست آن؛
- اتمام ساخت ماهواره مخابراتی ناهید ۱؛
- ادامه مراحل طراحی و ساخت ماهواره مخابراتی ناهید ۲ و ماهواره های سنجشی ظفر و پارس ۱؛
- فعالسازی پروژه مرکز ملی آرشیو و پردازش داده های فضایی و آغاز فاز پایانی آن.

گزارش عملکرد بودجه ای درآمدها و هزینه ها

جدول ردیف های درآمدی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه های تابعه در سال ۱۳۹۶ به شرح ذیل می باشد. لازم به ذکر است جدول تفصیلی مطابق قانون جهت استحضار مجلس شورای اسلامی ارسال گردیده است.

ارقام به میلیون ریال

شماره	شماره طبقه بندی	عنوان ردیف	مصوب	عملکرد (۱۲ ماهه)	درصد تحقق درآمدها
۱	۱۳۰۴۰۴	درآمد حاصل از مالکیت دولت در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات - حق امتیاز شبکه و جریمه عدم انجام تعهدات	۴۴,۰۰۰,۰۰۰	۴۶,۸۲۳,۳۱۱	۱۰۶,۴۲٪
۲	۱۳۰۴۱۲	درآمد حاصل از خدمات عمومی اجباری روستایی	۴,۸۰۰,۰۰۰	۳,۱۱۴,۶۴۰	۶۴,۸۹٪
۳	۱۳۰۴۱۳	درآمد حاصل از نامبرینگ (شماره گذاری مخابراتی)	۱,۰۰۰,۰۰۰	۸۵۵,۳۱۲	۸۵,۵۳٪
۴	۱۳۰۴۱۴	درآمد حاصل از حق السهم سازمان	۴۰۰,۰۰۰	۵۵۶,۶۵۷	۱۳۹,۱۶٪
۵	۱۴۰۱۰۶	درآمد حاصل از خدمات مخابراتی - حق استفاده از فرکانس رادیویی	۲,۸۰۰,۰۰۰	۱,۷۰۲,۸۵۴	۶۰,۸۲٪
۶	۱۴۰۱۲۵	درآمد حاصل از ورودی موزه ها و محوطه های تاریخی و سایر منافع حاصله	۱۵۰	۸۲	۵۴,۶۷٪
۷	۱۴۰۲۰۷	درآمد حاصل از فروش و عرضه فعالیتهای فضایی، همچنین اهدای مجوزهای فضایی	۱۵۰,۰۰۰	۷۳,۱۷۴	۴۸,۸۷٪
		جمع کل	۵۳,۱۵۰,۱۵۰	۵۳,۱۲۶,۰۳۰	۹۹,۹۵٪

جدول شماره ۲- اعتبارات هزینه ای (جاری) و تملک دارائی های سرمایه ای از محل ردیف متفرقه درآمد-هزینه ۵۳۰۰۰۰ در سال ۱۳۹۶

(ارقام به میلیون ریال)

درصد تحقق اعتبارات	عملکرد (۱۲ ماهه)			مصوب			اعتبارات
	جمع	اعتبار تملک دارائیهای سرمایه ای	اعتبارات هزینه ای	جمع	اعتبار تملک دارائیهای سرمایه ای	اعتبارات هزینه ای	
۴۸,۶۷٪	۲۰,۶۲۲,۵۲۰	۱۷,۰۰۱,۸۸۰	۳,۶۲۰,۶۴۰	۴۲,۳۶۵,۰۰۰	۳۷,۸۸۵,۰۰۰	۴,۴۸۰,۰۰۰	جمع کل

جدول شماره ۳- اعتبارات هزینه ای (جاری) و تملک دارائی های سرمایه ای از محل ردیف های منابع عمومی در سال ۱۳۹۶

(ارقام به میلیون ریال)

درصد تحقق اعتبارات	عملکرد (۱۲ ماهه)			مصوب			اعتبارات
	جمع	اعتبار تملک دارائیهای سرمایه ای (اسناد خزانه اسلامی)	اعتبار هزینه ای	جمع	اعتبار تملک دارائیهای سرمایه ای	اعتبار هزینه ای	
۴۴,۱۵٪	۱,۲۵۸,۴۴۵	۴۷۸,۰۸۸	۷۸۰,۳۵۷	۲,۸۴۹,۹۲۹	۱,۹۰۶,۵۴۹	۹۴۳,۳۸۰	جمع کل